

12.000.000.000 eura

Ministar turizma nas je obavijestio kako očekuje turistički priliv od 12 milijardi eura. Po riječima Ministra imat ćemo veću turističku financijsku žetvu od prošlogodišnje. Lijepo je to čuti. Međutim, Ministar nam nije rekao koliko će biti neto priliv od turističke aktivnosti, s jedne strane, i, s druge strane, iako stidljivo složio se s pitanjem novinara kako je „u igri“ smanjenje stope PDV-a u turizmu usprkos činjenici da će financijski rezultat ove godine biti bolji od prošlogodišnjeg (sic!).

Očekivanja glede broja turista i broja noćenja su ispod planiranih i očekivanih veličina. Razlika se je mogla ostvariti jedino povećanjem cijena. I odista, cijene koje su dominirale u ponudi su znatno više od cijena koje bi se mogle nazvati fair odnosa cijene i vrijednosti usluga. Kako u Lijepu našu dolaze uglavnom turisti manje kupovne snage može se zaključiti kako su brojni turisti ponijeli na ljetovanje sve što se je moglo ponijeti kako bi boravili što dulje na najljepšoj obali na svijetu. Umjesto da uključimo u ponudu potencijale Slavonije. Naša turistička ponuda sastoji se iz najljepšeg mora na svijetu koji ih je doveo u Lijepu našu i roba (ispod)prosječne kvalitete uglavnom iz inozemstva.

Općenito može se reći kako je turističko tržište neuređeno i kako poduzetnici u turizmu „love u mutnom“.

Velik dio turističke aktivnosti se odbija kao sporedna djelatnost. Jedan ili dva apartmana koje nude iznajmljivači i kratka turistička sezona nisu dostatni, zbog korištenja kapaciteta i visokih fiksnih troškova, da pokriju troškove poslovanja. Zato iznajmljivači vode politiku varijabilnih troškova kako bi opstali na tržištu. Nešto slično kao tržištu gdje vlada monopolistička konkurencija. Primjer je više nego indikativan. Mala mjesta naplaćuju parkirnu pored boravišne takse. Teško je zamisliti da takvo što svjedočimo na kontinentu.

Stihija dominira hrvatskim turizmom. Umjesto da se razvija poduzetništvo u turizmu na način da se kreditira izgradnja tržišno održivih kapaciteta ponuda hrvatskog turizma se „lomi“ na dio, koji valja podržati, hotelskog smještaja i soba te apartmana iznajmljivača, koje tek treba regulirati. Bilo bi više nego dobro da se regulira tko se i pod kojim uvjetima može baviti turističkom aktivnošću (neka vrsta licence). Drugim riječima, bilo bi dobro da se umjesto povremene ponude formira stalna profesionalna ponuda turistima kako bi poslovanje bilo transparentno.

Jasno to nije moguće, niti potrebno, učiniti preko noći. Međutim, ne vidim nikakvog razloga da HBOR ne podrži izgradnju manjih jedinica smještaja, recimo kapaciteta tridesetak soba, i tako u turističku aktivnost uključi cjelokupnu obitelj tijekom cijele godine. Dobici te i takve politike bili bi znatni. Umjesto, dosadašnje politike malih iznajmljivača imali bi profesionalne iznajmljivače koji bi bili životno zainteresirani da im gosti budu zadovoljni kako bi osigurali primjereno korištenje instaliranih kapaciteta. Osim toga, pored Fakulteta u Opatiji sve više visokih škola provodi program obrazovanja turističkih djelatnika. Oni koji su stariji program edukacije mogu ostvariti kao izvanredni studenti. Navedeno nije neka birokratska smicalica već primjeren način kako učiniti turističku ponudu transparentnom domaćim i stranim gostima. Ima li se u vidu da mala mjesta opstaju zahvaljujući proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i, ponekad, njihovom preradom hrvatski turizam bi mogao postati prepoznatljiv brend s rastućim udjelom domaćih proizvođača roba i usluga.

Hrvatski turizam gotovo sve uvozi. Dakle, postoji velika uvozna ovisnost hrvatskog turizma. Zato ekonomiste ne čudi da rast turističke aktivnosti ima svoju „protu stavku“ u rastu deficita robne razmjene s inozemstvom. Drugim riječima, zaboravili smo na nužnost povezivanja „plave i zelene magistrale“. Priča ide tako daleko da uvozimo krumpir, kruh, mineralnu vodu itd. Nemam ništa protiv da inozemnom gostu ponudimo i inozemnu mineralnu vodu, ali imam protiv da inozemnom i domaćem gostu nudimo samo inozemnu mineralnu vodu. To što je pretežan broj gostiju u hotelima iz inozemstva nikako nije moguće prihvatiti kao objašnjenje. Koji li je tek apsurd kada čujete da riba koja se nudi hotelskom gostu je uvezena. Cijene koje su ove godine odletjele u nebo moglo bi nam se sutra obiti o glavu.

Turizam kao uostalom i cjelokupno hrvatsko gospodarstvo ima znatnu poreznu presiju. Međutim, krivo je traženje rješenja visoke porezne presije u smanjenju porezne stope PDV-a. Pravi i ispravan put je smanjenje izravnih poreza na rad i kapital kako to zastupam godinama.

Ipak, da ne bude zabune velikih 12 milijardi eura turističke žetve više zabrinjava nego što raduje.